EUROPOS PARLAMENTAS 2009 - 2014

Plenarinio posėdžio dokumentas

17.10.2012 B7-0463/2012

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį

dėl rinkimų Baltarusijoje
(2012/2815(RSP))

Libor Rouček, Justas Vincas Paleckis, Kristian Vigenin, Marek Siwiec, Liisa Jaakonsaari
S&D frakcijos vardu

B7-0463/2012

Europos Parlamento rezoliucija dėl rinkimų Baltarusijoje
(2012/2815(RSP))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Baltarusijos,

– atsižvelgdamas į EP Pirmininko Martino Schulzo 2012 m. rugsėjo 24 d. pareiškimą, kuriame apgailestaujama, kad parlamento rinkimai Baltarusijoje ir vėl neatitiko tarptautinių teisingiems ir skaidriems rinkimams taikomų standartų,

– atsižvelgdamas į ES vyriausiosios įgaliotinės Catherine Ashton ir Komisijos nario Štefano Fülės 2012 m. rugsėjo 24 d. pareiškimą dėl parlamento rinkimų Baltarusijoje,

– atsižvelgdamas į Europos Tarybos Generalinio Sekretoriaus Thorbjørno Jaglando ir ES vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai Catherine Ashton bendrą 2012 m. spalio 10 d. deklaraciją dėl Europos ir pasaulinės kovos su mirties bausme dienos,

– atsižvelgdamas į Tarybos išvadas dėl Baltarusijos, patvirtintas per 2012 m. spalio 15 d. Liuksemburge vykusį 3191-ąjį Užsienio reikalų tarybos posėdį,

– atsižvelgdamas į Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro (angl. ODIHR) ir ESBO parlamentinės asamblėjos (ESBO PA) 2012 m. rugsėjo 24 d. pareiškimą dėl preliminarių duomenų ir išvadų, susijusių su Baltarusijos parlamento rinkimais,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį,

A. kadangi nė vienų nuo 1995 m. Baltarusijoje surengtų rinkimų ESBO nepripažino laisvais ir teisingais;

B. kadangi, nepaisant kai kurių rinkimų įstatymo patobulinimų, remiantis ESBO ODIHR ir ESBO PA tarptautinės rinkimų stebėjimo misijos informacija, per rugsėjo 23 d. įvykusius parlamento rinkimus nepaisyta daugybės įsipareigojimų ESBO, įskaitant piliečių teisę jungtis į asociacijas, kandidatuoti ir laisvai reikšti savo nuomonę; kadangi tarptautiniams rinkimų stebėtojams nebuvo sudaryta tinkama galimybė stebėti balsų skaičiavimo ir didelėje dalyje balsavimo vietų jie neigiamai įvertino procesą;

C. kadangi, nepaisant dalinių Baltarusijos rinkimų kodekso pakeitimų, teisinio pagrindo nepakako tinkamai rinkimų eigai užtikrinti, kaip nustatyta pagal įsipareigojimus ESBO ir tarptautinius standartus;

D. kadangi, Baltarusijos centrinės rinkimų komisijos duomenimis, rinkimuose dalyvavo 74,3 proc. rinkėjų ir per pirmąjį turą išrinkti 109 iš 110 Atstovų rūmų narių; kadangi vienoje rinkimų apygardoje nepasiektas minimalus reikalaujamas 50 proc. rinkėjų aktyvumas; kadangi neišrinktas nė vienas opozicijos kandidatas;

E. kadangi kai kurios opozicijai atstovaujančios politinės partijos ir judėjimai (pvz., pilietinė kampanija „Europietiška Baltarusija“ ir neregistruota Baltarusijos krikščionių demokratų partija) boikotavo rinkimus, o kitos partijos sutiko dalyvauti tam tikromis sąlygomis, taip pat vadinamomis aktyviu boikotu, t. y. jos dalyvavo rinkimų kampanijoje, tačiau prieš rinkimus atsiėmė kandidatūras atsižvelgdamos į tai, kad nebuvo įvykdytos jų dalyvavimo sąlygos – pirmiausia reikalavimas paleisti visus politinius kalinius – ir į menką pasitikėjimą rinkimų procesu;

F. kadangi tarptautiniai nepriklausomi stebėtojai pranešė apie daugybę pažeidimų; kadangi stebėjimo kampanija „Žmogaus teisių gynėjai už laisvus rinkimus“ paskelbė, kad per rinkimus padaryta rimtų pažeidimų ir kad neskaidrus balsų skaičiavimas nesuteikia argumentų patvirtinti, kad rinkimų rezultatai yra Baltarusijos žmonių valios išraiška;

G. kadangi tarp pagrindinių pažeidimų, apie kuriuos pranešta, paminėti šie: spaudimas opozicijos kandidatams ir nepriklausomiems stebėtojams rinkimų kampanijos metu, nevienodas atstovavimas rinkimų komisijose, kandidatų programų ir pristatymų cenzūravimas valstybėse valdomoje žiniasklaidoje, priverstinis balsavimas išankstinio balsavimo laikotarpiu, rimtas stebėtojų darbo trikdymas, neskaidrus išankstinis balsavimas, balsavimas namie ir balsų skaičiavimas, taip pat sufalsifikuotas rinkėjų aktyvumo rodiklis;

H. kadangi kandidatų registracija buvo diskriminuojamo pobūdžio; kadangi daugiausia atsakyta Michailo Statkevičiaus ir Aliaksejaus Michalevičiaus iniciatyvinės grupėms; kadangi, be kita ko, registruoti kandidatais atsisakyta judėjimo „Už laisvę“ pirmininką Aleksandrą Milinkevičių ir kampanijos „Sakyk tiesą“ veikėją Michailą Paškevičių;

I. kadangi rinkimų kampanijos metu kandidatams buvo suteikta teisė pasakyti penkių minučių trukmės kalbą per valstybinį radiją ir valstybinę televiziją, taip pat parengti penkių minučių trukmės pristatymą iš anksto įrašomai diskusijai; kadangi nušviečiant kampaniją dėl administracinių kliūčių nebuvo užtikrintas platus nuomonių spektras; kadangi dauguma žiniasklaidos priemonių, remdamosi Centrinės rinkimų komisijos sprendimu, nuo 2012 m. rugpjūčio 27 d. atsisakė skirti eterio laiką kandidatams, raginusiems boikotuoti rinkimus, o laikraščiai cenzūravo jų programas ir atsisakė jas spausdinti;

J. kadangi Baltarusijos opozicija užginčijo rinkimų rezultatus ir pareiškė, kad dėl rimtų pažeidimų rinkimų nepripažins; kadangi, pasak opozicijos, rinkėjų aktyvumas per rinkimus siekė tik 44 proc.;

K. kadangi Baltarusijoje tebekalinama 12 politinių kalinių, įskaitant žmogaus teisių gynėją ir Tarptautinės žmogaus teisių federacijos pirmininko pavaduotoją Alesį Bialiackį, buvusį kandidatą į prezidentus Mikolą Statkevičių ir jaunimo organizacijos „Malady Front“ lyderį Zmicerį Daškevičių, kuris, protestuodamas prieš kalėjimo pareigūnų smurtavimą ir grasinimus, neseniai pradėjo bado streiką;

L. kadangi 2012 m. rugsėjo 13 d. Alesis Bialiackis nominuotas Europos Parlamento A. Sacharovo premijai už minties laisvę gauti;

M. kadangi 2012 m. rugsėjo 26 d. iš kalėjimo paleistas žymus opozicijos veikėjas Siarhejus

Kovalenka: tai įvyko jam paprašius pasigailėjimo vis didesnį spaudimą darant kalėjimo valdžiai, kuri ji kalino vienutėje ir šantažavo; kadangi politinių kalinių išlaisvinimas nėra besąlygiškas: juos nuolat stebi valdžios institucijos ir jie turi reguliariai pranešti policijai apie savo buvimo vietą;

N. kadangi Baltarusija lieka vienintele Europos šalimi, kur iki šiol skelbiami mirties nuosprendžiai ir vykdomos egzekucijos; Kadangi, žmogaus teisių gynėjų duomenimis, nuo 1991 m. Baltarusijoje mirties bausmė įvykdyta maždaug 400 žmonių;

1. apgailestauja, kad 2012 m. rugsėjo 23 d. įvykę parlamento rinkimus ir vėl neatitiko tarptautinių laisviems, teisingiems ir skaidriems rinkimams taikomų standartų;

2. reiškia didžiulį susirūpinimą dėl daugybės neatitikimų, apie kuriuos pranešė ESBO ODIHR rinkimų stebėjimo misija, ir mano, kad šis balsavimas – dar viena Baltarusijos valdžios institucijų praleista galimybė surengti rinkimus vadovaujantis ESBO ir visomis tarptautinėmis demokratinėmis normomis ir priartėti prie Europos vertybių;

3. apgailestauja dėl nedemokratiško parlamento rinkimų Baltarusijoje proceso pobūdžio ir laikosi nuomonės, kad pranešimai apie laisvų ir teisingų rinkimų principų pažeidimus verčia rimtai abejoti rinkimų rezultatų galiojimu ir išrinktų parlamentarų teisėtumu;

4. toliau griežtai smerkia blogėjančią padėtį žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių srityje ir taip pat nuodugnių demokratinių ir ekonominių reformų Baltarusijoje trūkumą;

5. ragina Baltarusijos valdžios institucijas nedelsiant ir besąlygiškai išlaisvinti ir reabilituoti visus likusius politinius kalinius, prieš kuriuos veiksmų imtasi už jų aktyvią veiklą žmogaus teisių srityje ir taikų naudojimąsi jų teisėmis į susirinkimų ir žodžio laisvę ir kurie sulaikyti remiantis nepagrįstais kaltinimais;

6. ragina Baltarusijos valdžios institucijas nedelsiant nutraukti savavališką žmogaus teisių gynėjų sulaikymą, padažnėjusį trumpalaikių savavališkų sulaikymų ir savavališkų draudimų keliauti naudojimą – šiomis priemonėmis siekiama įbauginti politinės opozicijos ir žiniasklaidos atstovus;

7. pažymi, kad Siarhejaus Kovalenkos išlaisvinimas yra teigiamas ženklas, tačiau apgailestauja, kad tai padaryta remiantis kankinimais išgautu prašymu pasigailėti;

8. ragina Tarybą ir Komisiją toliau remti visas iniciatyvas, skirtas Baltarusijos demokratinei pilietinei visuomenei vystyti, nes tai galėtų lemti vis didesnį piliečių politinį aktyvumą ir didesnį supratimą, kad būtini pokyčiai;

9. ragina Tarybą ir Komisiją toliau plėtoti Europos dialogą modernizavimo klausimais vystant pajėgumus ir dėmesį strategiškai nukreipiant į platesnius su skirtingais sektoriais susijusius pilietinės visuomenės ratus, kad būtų užtikrintas kuo didesnis modernizavimo programų poveikis, taip pat padidintas ES skaidrumas ir ji būtų matomesnė baltarusiams;

10. ragina Baltarusijos valdžios institucijas imtis reikalingų veiksmų, kad Baltarusijos žmonių labui būtų visapusiškai pasinaudota Europos dialogu modernizavimo klausimais;

11. apgailestauja, kad dėl neigiamo šių parlamento rinkimų įvertinimo vėl bus apsunkintas oficialių Europos Parlamento ir Baltarusijos parlamento santykių užmezgimas; apgailestauja, kad šiuo etapu EURONEST parlamentinė asamblėja neturi pagrindo pakviesti oficialių Baltarusijos įstatymų leidžiamosios institucijos atstovų posėdžiauti asamblėjoje, taigi Rytų partnerystė neteks vienos svarbios priemonės, kurią taikant Baltarusija galėtų priartėti prie ES demokratinių vertybių;

12. ragina visas Baltarusijos demokratines jėgas ir pilietinės visuomenės veikėjus laikytis vieningo požiūrio, kad būtų užtikrintas didesnis jų veiksmų, kuriais būtų siekiama sukurti konkrečias politikos pokyčių programas, skirtas Baltarusijos žmonių gyvenimui pagerinti ir demokratizuoti, efektyvumas;

13. pakartoja, kad yra tvirtai įsipareigojęs stiprinti ES ryšius su Baltarusijos žmonėmis ir demokratinei pilietine visuomene, taip pat remti jų demokratinius siekius;

14. ragina ES valstybes nares toliau bendradarbiauti su Baltarusijos demokratine pilietine visuomene ir mažinti mokestį už vizas Baltarusijos piliečiams arba jo atsisakyti;

15. dar kartą ragina Baltarusiją – vienintelę Europos šalį, kurioje iki šiol vykdoma mirties bausmė – nedelsiant pradėti taikyti egzekucijų moratoriumą ir nedelsiant paskelbti mirties bausmės moratoriumą – tai būtų pirmas žingsnis link visiško jos panaikinimo;

16. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojai-Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, Tarybai, Komisijai, valstybių narių parlamentams ir vyriausybėms, ESBO ir Europos Tarybos parlamentinėms asamblėjoms, taip pat Baltarusijos parlamentui ir vyriausybei.